

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Stev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 19. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

Stev. 96.

Dr. F. W—r:

Obrtno pospeševanje v Trstu in mi.

Neugoden položaj obrtniškega stanu koncem prejšnjega stoletja je dal povod raznim akcijam, katere naj bi vedle do izboljšanja gmojnega stanja tega važnega sestavnega dela srednjega stanu. Začelo je takozvano obrtno pospeševanje, katero naj tehniško, komercialno in gmojno dvigne rokodelce. Priznati se mora, da so to akcije najtemeljitejše, in sicer v mnogem pogledu vodilno in vzgledno začeli v Avstriji. Poleg obrtnopospeševalnega urada na Dunaju, kot nekake matice, kot izhodišča in središča te vzgojevalne prizadevnosti, so nastali po raznih provincih zavodi, ki so prevzeli nalogo, smotreno in ciljno izvajati razne panoge obrtnega pospeševanja. Ti zavodi so bili ali samoupravni ali pa last deželne uprave ali zbornice tiste pokrajine.

Med obrtnopospeševalnimi zavodi, ki so nastali kmalu v pričetku tega simpatičnega pokreta na korist obrtniškega stanu, je bil obrtno pospeševalni zavod v Trstu. Poleg tega zavoda, ki je najstarejši v Primorju, je bil ustanovljen nekaj kasneje tak zavod tudi v Gorici. Obrtno pospeševalni zavod v Trstu in v Gorici sta ostala tudi po prevratu v novi Italiji. Iz starega avstrijskega sestava obrtnopospeševalnih naprav je dobila Italija tudi še obrtnopospeševalni zavod v Roveretu, ki še dandanes deluje. Obrtnopospeševalne naprave so našle prijateljev tudi v stari Italiji. Simpatične so vodilnim krogom. Podpirajo jih gmojno in moralno, tako da je možem, ki se že dolga leta trudijo na tem važnem in hvaležnem polju, mogoče s pridom tudi v novih razmerah vzdrževati, poplnejevati in širiti obrtno pospeševanje.

Obrtnopospeševalni zavod v Trstu vodi od postanka dalje ves čas kot ravnatelj ing. Herman Coretti z veliko vnmemo in izvrstnim umevanjem. Zavod se nahaja v ulici Lazzaretto vecchio št. 52 v hiši znane rodbine Economo. Na razpolago so zavodu za skromno najemnino jako obsejni in praktični prostori, ki so osobito jako pripravljeni za prirejanje poučnih strokovnih tečajev. Celo vrsto večjih in manjših dvoran imajo, pa jim je mogoče sočasno in paralelno prirejati po več tečajev, ne da bi bil moten potek pouka. Tečaji so sedaj praviloma večerni, da udeležnik ni oviran v svojem rednem delu in zaslužku, bodisi da je samostojni obrtnik ali pomočnik. Brezplačnost tečajev, dajanje podpor udeležnikom je nehala tudi tukaj, narobe udeležniki plačujejo gotove prispevke za učila in druge pripomočke. Ti prispevki so skromni in znašajo 10 do 20 lir, kakor je pač tečaj po svoji kakovosti dražji ali cenejši. Poudariti treba, da je v Italiji sploh varčnost vse bolj domača nego pri nas. Denar cenijo in ga skrbno obračajo. Lira, ki je postala manj vredna »liretta«, se navzlic razvrednosti spoštuje in tudi kupi se še nekaj za njo. Prebivalstvo tudi ni izgubilo vere vanjo. Razburjanje po listih je zabranjeno. Življenje je splošno sojeno cenejše nego pri nas ter se gibanje cen, osobito kar se tiče živil in oblačil, strogo nadzoruje. Italijan je varčen in zato občutljiv za vsak povišek.

Zavod za pospeševanje obrta v Trstu je avtonomen. Upravlja ga poseben odbor, v katerem so zastopniki države, treh pokrajin Trst, Istra, Car-

naro, treh zbornic ter mestnih občin Trst, Pulj, Reka. Država daje zavodu 80.000 lir letne subvencije ter je, kakor svoj čas v Avstriji, vodja pospeševalnega zavoda državni funkcionar, kar praktično pomenja za zavod zopet kakih 25.000 lir letno. Proračun zavoda iznaša letno okroglo 350.000 lir. Poleg države so se obvezali s trajnimi prispevki za vzdrževanje zavoda oni više naštetih faktorji, ki so zastopani v upravi. Zavod je marljiv in živahno delaven, kakih 50—60 tečajev razne vrste prireja vsako leto v Trstu in po pokrajini. Stroški posameznih tečajev znašajo 2000—2500 lir. Za tečaje je mnogo zanimanja v obrtniških krogih. Ako ne gre za poučne priredbe višjega reda, so učitelji v tečajih običajno domači profesionisti, navadni praktični mojstri dotičnega obrta. Za svoje delo prejemajo skromne nagrade, določene od ure. Razum tečajev nudi zavod obrtnikom razna strokovna pojasnila in praktična napotila. Na razpolago je strokovna knjižnica. Za potrebe in namene obrtniškega stanu na deželi so v navadi tudi potovalne knjižnice (biblioteche circolanti), katere pošilja zavod občinam proti obvezi, da prevzamejo jamstvo za vrednost izročeni knjig.

Po prevratu so nove osvojeni kraji obdržali stare zakone. Tako je ostal kakor pri nas v veljavi tudi avstrijski obrtni red. Ali izenačevanje zakonov v Italiji brzo napreduje. Zbrisati hočejo preteklost. Nedavno tega je izgubil veljavo tudi obrtni red. Nove province so dobile italijanske obrtne zakone, vendar so nekaki stvari, ki jih prej italijanski zakoni niso poznali, prevzeli po posebnih zakonih, tako skrb za izobrazbo vajencev, kontrolo

KONFERENCA O GOSPODARSKEM POLOŽAJU PRI MINISTRSTVU TRGOVINE IN INDUSTRIJE.

Ministrstvo trgovine in industrije sklicuje anketo o gospodarskem položaju. Na anketo so vabljene zastopniki vseh gospodarskih korporacij in organizacij. — Korporacije in organizacije, ki se ankete ne morejo udeležiti, so naprosene, da pošljejo svoje izjave in predloge pismeno. Anketa ima ustanoviti karakteristiko današnjega gospodarskega položaja in označiti abnormale pojave v našem gospodarstvu. Nadalje se imajo proučiti vzroki neugodnega stanja in na tej podlagi tudi ugotoviti, kateri ukrepi so potrebni za ozdravljenje položaja. Po zaključitvi te ankete se vrši druga anketa o našem izvozu, na kateri se naj proučijo ukrepi za pospeševanje našega izvoza in pridobitev novih tržišč v inozemstvu. Zlasti naj anketa ugotovi, katere ukrepe naj tozadevno stori poedina ministrstva: ministrstvo trgovine in industrije, ministrstvo za šume in rude, ministrstvo financ, ministrstvo saobračaja, ministrstvo poljedelstva in vode. Posvetovanja se začnejo pri ministrstvu trgovine in industrije v soboto, dne 21. t. m. ob 9. uri predpoldne.

KONVENCIJA MED JUGOSLAVIJO IN GRČIJO SKLENJENA.

Kakor smo v našem listu že poročali, so se vršila v Atenah že delj časa pogajanja med predstavniki grške in naše države, da se zaključi konvencija, ki naj bi rešila vprašanje svobodne cone v Solunu ter nekatera druga sporna vprašanja, ki vise med obema državama. Iz oficijelnega komunikeja, ki ga je tozadevno izdalo naše ministrstvo zunanjih del dne 17. t. m., izhaja, da ne gre samo za konvencijo, ki naj reši vprašanje svobodne luke v Solunu, ampak, da je okvir pogodbe z Grčijo veliko širši, ker gre v ravno-

obratovanja, vajenske preizkušnje, dolžnost obiskovanja nadaljevalnih šol, ki so praviloma večerne. Preizkušnje vajencev se vrše v zavodu za pospeševanje obrta.

Po prizadevanju zavoda za pospeševanje obrta je država dala že pred leti poseben kredit v znesku 4 milijonov lir, ta kredit je namenjen obrtniškim posojilom. Upravlja ga posebno mesto. Dajejo se iz tega fonda posojila obrtnikom in sicer obratni krediti ter krediti za nabavo strojev in tehniških pripomočkov proti vračanju v 40 mesecih in po 7% obrestih. Ti krediti so bili dani na razpolago prvotno za obrtnike v Julijski Benečiji. Zavod je poklican, da upravi tega fonda daje svoje mišljenje o podanih prošnjah. Dobra izkustva s temi krediti so vedla do tega, da je rimska vlada dala kredit v znesku 5 milijonov lir tudi za ostalo Italijo (zakon Ciuffelli). To je začetek.

Zanimiva je danes ugotovitev, da se je uredba obrtnega pospeševanja ohranila po nasledstvenih državah tudi ondod, kjer te koristne in praktične naprave svoj čas niso poznali. Tej akciji posvečajo radi povsod svojo pozornost. Moj ceterum censeo v tem pogledu je, da moramo v Sloveniji skoro priti do tega, da bo mogoče razviti razsežnejše delovanje na polju obrtnega pospeševanja. Obrtno pospeševanje je pri nas v Sloveniji nujno in nepogrešno potrebno. Podlaga v stvarnem in osebnem pogledu je že dana. Mislim, da si morajo vsi resnični prijatelji našega važnega in stremčega obrtniškega stanu v Sloveniji seči v roko in z združenimi močmi delati za pravilno ureditev nam prepotrebne obrtnega pospeševanja.

kar sklenjeni pogodbi med obema državama za podaljšanje prijateljskega pakta z Grčijo. Naši diplomaciji je bil pri sklepanju te pogodbe pred očmi interes države navzlic bridkim in težkim izkušnjam, ki jih je imela predvojna Srbija prestat z Grčijo. Oficijelni komunike naše vlade pravi: »Danes (11. t. m.) sta naša in grška delegacija podpisali konvencije, ki regulirajo solunsko vprašanje in s katerimi se obenem podaljšuje zvezna pogodba.« Ta sporazum predstavlja za nas vsekakor velik uspeh, kajti z ene strani je v sporazumu dano jamstvo, da se ne žali občutljivost grškega naroda v pogledu suverenitete njegove države, na drugi strani pa, da nam je zagotovljen prevoz blaga iz solunske cone na naš teritorij ter da je s tem dosežena za nas zveza z Egejskim morjem.

POGAJANJA ZA TRGOVINSKO POGODBO MED NAŠO DRŽAVO IN FRANCIJO.

Po poročilih iz Pariza je prva faza trgovinskih pogajanj med Francijo in Jugoslavijo končana in pogajanja so se odgodila do 15. septembra. Odgoditev se je sklenila zato, ker mora načelnik francoske delegacije te dni oditi v Ženevo. Jugoslovensko delegacijo pa pričakujejo 26. avgusta v Londonu in nato v Bruslju. Jugoslovenska delegacija odpotuje v London 18. t. m. V Pariz se bo vrnila 15. septembra, da zaključi trgovinska pogajanja. Sedanja razgovori se vodijo v najiskrennejši pristrčnosti. V načelu je prišlo do sporazuma v vseh vprašanjih. Razlika obstoja samo glede obsega pogodbe. Jugoslovenska delegacija je želela skleniti izključno trgovinsko pogodbo. Zahtevala je, da se jugoslovenski izvoz prizna klavzula najbolj favorizirane nacije, dočim je Francija predlagala omejeno klavzulo, t. j. samo za nekatere izdelke. O tem vprašanju se bo končno razpravljalo pri ponovnih pogajanjih v septembru.

Industrijsko gibanje pri nas.

Iz letnega poročila, ki ga je ravnokar izdala oblastna inspekcija dela v Ljubljani o položaju in gibanju naše industrije v letu 1925, priobčujemo naslednji odstavek, da seznanimo naše čitelje tudi z mnenjem, ki ga imajo o sedanjem položaju oblastni inspektorji dela:

Kot se je že v zadnjem letnem poročilu predvidelo, je denarna kriza v l. 1924. dosegla svojo najvišjo točko. V preteklem letu se je kriza zmanjšala v toliko, da je normalni prirastek industrije, kljub slabi poslovni konjunkturi, ipak večji kot l. 1924.

Statistika novoustanovljenih podjetij, za katere je predpisano po obrtnih zakonih posebno postopanje v svrhu odobritve, vsebuje nekaj višje številke, vendar se ne more smatrati, da se je industrijska delavnost kot taka začela zopet živahnejše razvijati. Preurejenih je bilo 39 (39) podjetij, razširjenih 45 (27), na novo ustanovljenih pa 174 (159) obratovalnic. Ugotoviti treba, da so obratovališča obrtnega značaja in malega obsega v veliki večini. Poleg tega so se mnoga podjetja, ki obstoje že dalje časa, na podlagi tuuradnih prijav šele sedaj naknadno odobrila. Največ komisij-skih ogledov se je vršilo v podjetjih XIII. industrijskega razreda (30 klavnic in mesnic, 21 pekarij, 3 mlekarne, 2 mlina itd.). Odobrenih je bilo nadalje 15 novih podjetij XIV. industrijskega razreda (krčmarstvo). Pripomniti je treba, da je porast komisij-skih prijav treba razlagati vsled dejstva, da so obrtne oblasti vestneje dostavljale odnosne pozive tukajšnjemu uradu.

Sledeča podjetja bi bilo vredno posebej navesti: 1 manjša tovarna zrcal, 1 tovarna emaliranih peči, 5 parnih in električnih žag, 1 tovarna zaves, 1 mala tovarna zelenjadnih konzerv, 1 velika moderna tovarna tanina, 1 manjša tovarna tanina, 1 velika in 6 manjših električnih central in 4 kinogledališča. Omeniti je treba, da je mestna občina ljubljanska svojo parno električno centralo razširila potom novo postavljenih Diesel-ovih motorjev in povečala njeno kapaciteto za 900 HP, kar pa obenem s postoječo še vedno ne odgovarja potrebam mesta Ljubljane.

Zadovoljivo se razvijajo in razširjajo tekstilne tovarne. Kriza je bila v zimi l. 1924/25 na vrhuncu, kakor je to v prejšnjem letnem poročilu deloma že opisano. Spomladi l. 1925. so tovarne polagoma skušale priti do normalnega obratovanja in povečati stanje delavstva, kar se je faktično doseglo v poletju. Od tedaj je v večini podjetij stalno zaposlen stacionarni maksimum delavne sile tega leta. Kovinska industrija je v prejšnjih letih največ trpela in se je šele v prejšnjem letu deloma opomogla. Značilno je, da manjša podjetja te industrijske panoge lažje prosperirajo; dočim se velika bore z mnogimi zaprekami, posebno trgovskega poslovnega značaja. Eden največjih obratov kovinske stroke se nahaja v stalnih težkočah. Vzrok so specialne razmere, izpostavljena lega podjetja in dejstvo, da so sestavni deli podjetja raztreseni v raznih državah. Kovinski industriji bi se moglo priti na pomoč samo s smotreno carinsko varstveno politiko, ki bi onemogočila preplavljenja domačega trga s cenejšimi inozemskimi produkti.

Lesna industrija je obratovala v zelo skrčenem obsegu. Vzrok leži v tem, da je eksport rezanega trdega

lesa v inozemstvo, predvsem v Italijo, radi padca tujih valut in odgovarjajočega porasta našega denarja, otežkočen. Vsled obstoječe stavbne krize je promet z mehkim lesom minimalen. Vzrok je tudi ta, da oblasti vsled ekonomsko-gozdnih predpisov omejujejo nadaljno izsekavanje gozdov, kar ima za posledico pomanjkanje lesa.

Usnjarska industrija je v preteklem letu preživljala stalno naraščajočo krizo, ki je še občutnejša nego v preteklem letu.

Ostale industrije delajo več ali manj v normalnem obsegu, čeprav morda ne z dosedanjim dobičkom. Posledica tega normaliziranja industrijske delavnosti se javlja v zmanjševanju številca nezaposlenih.

Pravilnik o računanju pristojbin za dostavo vagonov na privatne industrijske tire.

1. Pravilnik o računanju pristojbin za dostavo vagonov na industrijske tire vsebuje določila, po katerih vrši železnica računanje pristojbin za dostavo vagonov z lastnimi lokomotivami in lastnim osebjem na industrijske tire, privatne lastnine. 2. Pravilnik sestoji iz dveh delov: prvi del vsebuje splošna določila, drugi pa posebna in pristojbine za vsak industrijski tir.

I. Splošna določila.

1. Na industrijskih tirih se prevažajo v načelu samo pošiljke s polnimi vagonskimi tovori, ki ne zahtevajo niti pri dovozu, niti pri predaji tehtanje na skladskih (decimalnih ali centimetalnih) tehnicah.

2. Kosovno blago se redno ne prevažajo. No, izjemoma se dopušča tudi prevoz kosovnega blaga po mnenju pristojnih direkcij. Katerim industrijskim tirom odnočno tvrdkam je dano tako dovoljenje, je razvidno iz rubrike 8. drugega dela pravilnika.

3. Vagoni — naloženi in prazni — se dostavljajo odnočno se prevzemajo redno na enem mestu, ki je določeno v rubriki 6. drugega dela pravilnika. Vsa druga potrebna premikanja mora vršiti lastnik industrijskega tira sam in na lastno odgovornost.

4. Za dostavo enega vagona na industrijski tir se plača:

A. Ako se cepi industrijski tir iz postajnega rajona:

a) za prvih 300 m Din 10.50,

b) preko 300 do 700 m za vsakih začetih 100 m Din 3.—,

v) preko 700 do 1500 m za vsakih začetih 100 m Din 2.—;

g) preko 1500 do 2500 m za vsakih začetih 100 m Din 1.50,

d) preko 2500 m za vsakih začetih 100 m Din 1.—.

Oddaljenost se računa od sredine postajne zgradbe do mesta, kamor se dostavlja vagon.

Pri dostavi več kot treh vagonov na enkrat se plačajo zgornje pristojbine pri prvih treh vagonih, medtem ko se za vsaki nadaljnji vagon plača:

a) za prvih 300 m Din 5.25,

b) preko 300 do 700 m za vsakih začetih 100 m Din 1.50,

v) preko 700 do 1500 m za vsakih začetih 100 m Din 1.—,

g) preko 1500 do 2500 m za vsakih začetih 100 m Din 0.75,

d) preko 2500 m za vsakih začetih 100 m Din 0.50.

B. Ako se industrijski tir cepi na odprti progi: a) od srede postajne zgradbe do odvojne skretnice, ako se dostava ne izvrši s posebno vožnjo, za vsaki začetni km Din 12.—;

b) od srede postajne zgradbe do odvojne skretnice, ako se dostava izvrši s posebno vožnjo, kakor tudi od odvojne skretnice do mesta, kamor se postavlja vagon, pristojbine navedene pod A. Pristojbina se plača brez ozira na vrsto in težino blaga in to:

Za dostavo naloženega in odvoz praznega vagona ali za dostavo praznega in odvoz naloženega vagona ali za dostavo in odvoz praznega vagona enkrat:

za dostavo naloženega in odvoz naloženega vagona 2 krat.

Pri industrijskih tirih, ki ležijo na oskrotnih progah, se smatra 2 vagona za eden vagon, ako je njih tovarna težina izpod 10 ton. Za vagon s tovarno težino izpod 10 ton se računa normalne pristojbine.

5. Te pristojbine bo direkcija povišala za primer, da je dostava združena s tehničnimi težkočami, n. pr. večji vzpon, komplicirana dostava itd.

6. Za prevoz kosovnega blaga, v kolikor je ta dopuščen, se računa:

a) izpod 1000 kg 25%;

b) izpod 5000 kg 50%;

v) za 5000 kg 100% pristojbine navedene pod točko 4. za prve tri vagona.

Izračunjena svota se zaokroži od 25 para na 50 para najvišje. Cela pristojbina se plača tudi tedaj, ako se za prevoz kosovnega blaga uporabi prazen vagon, ki je bil dostavljen za nakladanje.

7. Ako se na zahtevo stranke naroči lokomotiva za dostavo vagona od kake druge postaje, se računa za vsak začetni km, katerega prevozi lokomotiva, 30 dinarjev, toda najmanj 600 dinarjev. Zadnja pristojbina se plača tudi za primer, da se mora v manipulacijski postaji lokomotiva radi dostave posebej zakuriti.

8. Ako se vrši prevoz blaga izključno med industrijskim tirom in manipulacijsko postajo ali med dvema industrijskima tiroma iste postaje to je, ako ne pride blago iz kake druge postaje ali se ne preda za kako drugo postajo, se računa vozarina po tarifi za dotično vrsto blaga in za tarifsko zaokroženo daljavo.

9. Ako izvrši v točki 3. predvideno premikanje na zahtevo lastnika industrijskega tira železnica s svojimi lokomotivami in osebjem, se plača za vsak začetni četrt ure premikanja 50 Din.

10. Ako mora lokomotiva čakati na industrijskem tiru ves čas nakladanja in razkladanja, se plača za vsako začetno četrtino ure, ko stoji lokomotiva pod paro, Din 30.—.

11. Ako zahteva lastnik industrijskega tira uradno tehtanje in štetje svojih pošiljk na industrijskem tiru in ako ugo-

di železnica tej zahtevi, se računa za vsakega poslanega uslužbenca in vsako začetno uro na račun stroškov Din 20.—. Ta pristojbina se ne plača, če ne zahteva — po mnenju pristojne direkcije — promet na industrijskem tiru nastavitve posebnega nameščenca na postaji. Razen tega se plača tarifna števnina odnočno tehtarina, ako je tehnična last železnice, a tretjina tarifne tehtarine, ako je privatna lastnina.

Iz carinske prakse.

Piše Just Piščanec.

XXXVII. Rešenje ministrstva financ, Generalna direkcija carin, C br. 29.201 z dne 9. junija 1926.

(Nadaljevanje.)

Po smislu čl. 38 car. zak. ima namreč deklarant, potem ko je predložil deklaracijo, toda pred začetnim uradnim pregledom robe, še zmirom pravico zaprositi za zameno deklaracije, dočim ima carinarnica s svoje strani pravico prideliti enega svojih uradnikov, da pri pregledu zastopa deklarantove interese, samo v primeru, ako se je pregled že začel v navzočnosti deklaranta, pa je ta pred izvršetkom pregleda odstopil od tega. V našem slučaju se pa pregled niti ni začel vršiti ter deklaranta pri pregledu sploh ni bilo ter ga carinarnica v to svrhu ni pozvala!

Po čl. 43 car. zak. mora po izvršenem pregledu podpisati tozadevno deklaracijo tudi oseba, katera je bila navzoča pri pregledu. Carinskega posrednika more pri tem zastopati in zanj podpisati odnočno deklaracijo izključno od njega pooblaščen in po carinarnici priznani pomočnik. Tudi v tem se je postopalo zoper predpise čl. 43. car. zak., ker je tozadevni nepravilni ogled robe vzel na znanje in baje podpisal omenjeni železniški uslužbenec, kateri ni bil za to od nikogar pooblaščen.

Tudi se mora zapisnik o carinskem pregledu in o eventualnem nesoglasanju robe s prijavo po čl. 43 car. zak. sestaviti t a k o j po izvršenem pregledu robe. Vsekakor se pa o izidu pregleda samega mora obvestiti takoj ona oseba, katera je v imenu deklaranta bila pri pregledu prisotna. Konstatiram, da se o navideznem nesoglasanju prijavljene robe v našem primeru ni obvestil niti nepooblaščen železniški uslužbenec, ki je bil baje prisoten pri pregledu; temu se je dotična deklaracija dala v podpis, ne da bi se ga pri tem opozorilo na kakšno nesoglasje. Tudi v tem se je očividno postopalo zoper določila čl. 43 car. zak. Namesto da bi se bil takoj pri tem pregledu ob 10. uri 30 minut sestavil zapisnik, se je ta napisal šele ob 17. uri 30 minut. Do tedaj se je pa odigralo sledeče:

Po tako nepravilnem carinskem uradovanju se je ob 11. pozval deklarantov pravi in edino pooblaščen pomočnik ter se mu je reklo, da je bil

izvršen pregled brez njega navzočnosti; obenem se je od njega zahtevalo, naj doprinese vzorec prijavljene robe, kar je on storil. Pregledujoč komentar k car. tarifi je eden carinikov deklarantu izjavil, da je sicer dotični carinik sam dosedaj enako robo ocarinjeval po tar. post. 290, toda je takrat pri pregledu nastopal v podrejeni vlogi carinika, dočim je zastopal danes v funkciji carinskega revizorja, kateri baje nosi za pravilno ocarinjevanje večjo odgovornost! Ker si oba s pregledom poverjena carinika nista bila na jasnem, kako se ta roba carini, šel je deklarantov pomočnik k trem starejšim, izkušenejšim in z vsemi carinsko-strokovnimi izpiti opremljenim revizorjem iste carinarnice ter jih prosil, da izrečejo mnenje, v katero tarifno postavko spada predmetna preja. Vsi trije so odločno izrekli, da spada v tar. post. 290, kakor je bilo prijavljeno! Predložil se je končno vzorec robe upravniku carinarnice, kateri je dal odrejenemu carniku nalog, naj s stvarjo počaka do popoldne, kadar pride g. carinski inspektor: — posledica vseh opisanih korakov je pa bila, da se je končno sestavil predlog, naj se kaznuje z neprenosno carino po 152.761.95 Din, »malenkostno« carinsko globo 763.809.75 Din in obsodbeno istotako »malenkostno« takso 23.080 dinarjev! — Omenjam pri tem, da carinarnica ni predhodno obravnavala in rešila tarifnični spor na osnovi člena 54 car. zak., niti ne osvedočila o tarifaciji predmetnega blaga po predpisih čl. 51 in 53 car. zak., niti ne po predpisih čl. 6 predloga zakona o splošni carinski tarifi.

Vsa carinska oblastva v Ljubljani niso torej vedela v katero tarifno postavko se predmetna roba mora uvrstiti; vendar so me predlagala na — kazni, češ, da sem podnesel krivo prijavo!

(Dalje sledi.)

Industrija.

Zaposlenje delavstva v Sloveniji. Po številčnem stanju zaposlenega osebja je bilo v ljubljanski oblasti l. 1925: 2 obrata z več kot 1000 delavci, 2 obrata od 500 do 1000 del., 8 obratov od 200 do 500 delavcev, 15 obratov od 100—200 delavcev, 36 obratov od 50 do 100 delavcev, 49 obratov od 20 do 50 delavcev, 147 obratov izpod 20 delavcev, v 71 obratih delajo mojstri sami. V mariborski oblasti je bilo zaposlenih v letu 1925: pri 1 podjetju preko 1000 delavcev, pri 1 podjetju 500 do 1000 delavcev, pri 5 podjetjih 200 do 500 delavcev, pri 10 podjetjih 100 do 200 delavcev, pri 19 podjetjih 50 do 100 delavcev, pri 35 podjetjih 20 do 50 delavcev, pri 31 podjetjih 10 do 20 delavcev, pri 888 podjetjih do 10 delavcev.

Tovarna lokomotiv v Rumuniji. Malokateri deželi primanjkuje lokomotiv in vagonov tako kot Rumuniji. Med rumunsko vlado in avstrijsko tvrdko Warchalowski se je izvršil sedaj dogovor o zgradbi velike tovarne lokomotiv in va-

LISTEK.

Naša zunanja trgovina in trgovinska politika v zvezi z interesi našega pomorstva.

(Nadaljevanje.)

V lokalni tarifi imajo posebno važnost za naše luke tudi takozvane »izvozne tarife«. Na prvi pogled bi mislili, da so izvozne tarife izključno v korist naših luk. To bi bilo res, če bi veljale samo za izvoz preko naših luk; ali one veljajo navadno od vseh postaj do vseh obmejnih postaj in obmejnih prehodov, a to pomeni v praksi tole: ako hoče kaka izvozna tvrdka poslati iz Bosne ali Srbije partijo sliv v inozemstvo, bi usmerila, če bi izvozna tarifa veljala samo za naše luke, to pošiljatev v Gruz, Split ali Sušak in od tu naprej po morski poti v namembni kraj; ker pa velja izvozna tarifa do vseh obmejnih prehodov, bi izvoznik verjetno poslal blago preko Rakeke v Trst, kjer bo vkrcano na italijanske ladje. »Izvozne tarife« torej ne usmerjajo trgovine v naše luke, temveč

v Trst. Poleg tega imajo za razvoj naših luk to slabo posledico, da ne dovoljujejo, da bi se o samih lukah razvila močna izvozna trgovina.

Na potrebo take izvozne trgovine v naših lukah smo opozorili že prej in moremo tu samo še povedati, da je nujno potrebno, da se naša trgovska podjetja primaknejo k morju, si izgradijo tam svoja skladišča in ustanovijo svoje podružnice. Naše luke morajo postati tudi trgovska središča, zato moramo izhajajoč iz tega stališča, obsoditi tudi »izvozne tarife«, ki se izrabljajo potom kartiranja na pošiljkatve, ki so poslani z lokalnimi tovarnimi listi v pristanišča v svrhu izvoza v inozemstvo. Potemtakem se more z ugodnostjo izvoznih tarif koristiti samo izvoznik v notranjosti, a trgovec v primorskih mestih, ki na svoj riziko kupuje blago v notranjosti, da ga izvozi, ne bi imel pravice nanje. Na ta način se ne ustvarja izvozne trgovine v naših lukah.

Potrebno je končno povdariti tudi to, da je z izvoznimi tarifami ugodovano samo neko blago, ne pa splošni izvoz. Na splošni izvoz in uvoz preko naših luk se nanaša namreč posebna ugodnost (str. 61., lokalna tarifa, zvezek a), po ka-

teri se dovoljuje refakcija v iznosu 10% na plačano voznino, če se s tovarnimi listi in carinskimi dokumenti dokaže, da se je tekom enega leta prevozilo vsaj 1500 vagonov blaga, od tega mora biti vsaj 300 vagonov uvoženega blaga. Refakcija na voznino za blago, prevoženo skozi naše luke, je brezdvomno eno izmed najboljših sredstev, da se promet usmeri v naše luke, vendar je treba, ako naj ima to sredstvo uspeh, biti vsaj v početku zelo širokogrudni, nam se zdi namreč, da je količina prevoza z železnico, ki je vzeta kot temelj refakciji, prevelika.

Kakor je znano, so bili od 1. februarja 1926 dani za sporovozne pošiljkatve nekaterih vrst blaga, ki prihajajo po morju v Trst ali na Reko, odkoder se potem odpošiljajo po železnici preko Rakeke v našo državo, na naših železnicah, znatni popusti, ki variirajo od 10 do 30%. Izmed njih so za naše luke posebno važni popusti na zelenjavo (30%), kakao in kavo (15%), vrvice in tkanine (20%), južno sadje (20%). Preko Dubrovnika je bilo l. 1924 uvoženih 31 vagonov zelenjave, 117 vagonov južnega sadja, 46 vagonov kave, 37 vagonov žvepla, raz-

nih vrvic in tkanin okoli 190 vagonov, vse z zelo velikimi napori in žrtvami iztrgano tržaški trgovini. Zato ni bilo čudno, da je Italija napela vse sile, da to trgovino preko Dubrovnika, ki je imela vse pogoje za napredek, zaduši v kati. Južno sadje, žveplo in zelenjava so produkti južne Italije in jim je naravna pot preko Dubrovnika v našo državo; kavo nismo obvezani kupovati v Trstu in bi mogle francoske in angleške luke postati v tej trgovini resen konkurent Trstu, če bi prišel uvoz preko Dubrovnika; glede vrvic in tkanin konvenira Trstu iz več razlogov, da uvoz iz Anglije usmeri preko Trsta, ker ga more tako boljše kontrolirati, obenem pa ovira pristajanje angleških ladij v naših lukah. S popusti na železniški tarifi je Italija dosegla, kar je hotela, in to se je zgodilo v dobi toliko naglaševane skrbi za naša pristanišča, in da bo nedoslednost še večja, istočasno, ko je bila znižana carina na kavo, uvoženo preko naših luk, za 10%. Hvaležen taki carinski politiki je Trst ohranil tudi svoj monopol v trgovini s srbskimi smokvami, ki jih sedaj kupuje v Dalmaciji, da jih bo prodal v Beogradu.

(Konec prih.)

gonov v Rumuniji. Glavne točke dogovora so sledeče: Rumunska vlada se obveže, da bo trajala pogodba dvajset let; dalje se obveže, da bo dobavila tovarni na leto za 500 milijonov lejev dela. Če bo pa znašal znesek zgrajenih lokomotiv in vagonov več kot 500 milijonov lejev, dobi nova tovarna polovico prevleke v delo. Dalje ima podjetje prost uvoz in izvoz svojega gradbenega materiala.

Fuzija Benz-Daimler. Redni občni zbor družbe Benz je odobril polno fuzijo s tovarnami Daimler. Povod za fuzijo je dala izredno huda inozemska konkurenca, ki sloni na najstrožji delitvi dela in na izdelovanju po sezijah. Zato se mora strniti tudi nemška avtomobilna industrija. Skupna ni samo prodaja, temveč tudi nakup in v prvi vrsti konstrukcija. Sestavili bodo nove tipe, ki bodo imeli za pogoj novo tovarniško opremo; to se pa izplača le ob delitvi stroškov. Fuzijska pogodba bo najprej zbrala 9 milijonov akcij. Vse premoženje gre na ime tvrde Daimler proti dovoljenju, da se akcije te družbe zamenjajo v razmerju 1:1. Likvidacija se ne izvrši. Kakor se sliši, bo prišlo do sprememb tudi pri avstrijski Mercedes-Benz d. z. o. z.

Poljske tovarne sladkorja. Večje število poljskih tovarn sladkorja je osnovalo gospodarsko zvezo. Namen zveze je v prvi vrsti ta, da se skupno posvetuje o vprašanjih, ki se tičejo sladkorne industrije, da določijo sladkorno politiko in metodo sodelovanja ter da delajo na to, da se morejo vsi zvezi pripadajoči člani ob enotnih cenah preskrbeti s surovinami in s pomožnim materialom.

Odgoditev pogajanj glede ustanovitve evropskega železnega kartela. Iz Pariza poročajo, da so se prekinila pogajanja, katerih cilj je bila stvaritev evropskega železnega in jeklenega kartela. Do prekinjenja je prišlo zaradi tega, ker so se belgijski zastopniki branili sprejeti nekatere pogoje.

Trgovina.

Protesti radi ukinitve inozemskih trgovskih zbornic v Carigradu. »Journal« razpravlja o odredbi carigradske policije, ki je vse inozemske trgovinske zbornice pozvala, naj ukinejo vsako delovanje. List pravi, da je ta ukrep predvsem plod prenaplnotenega nacionalizma, znači pa tudi nadaljevanje gonje proti Carigradu, katerega smatrajo za središče protiangorske propagande. List dostavlja, da so poslani v Carigradu takoj vložili protest in da bo stvar gotovo našla odmev v diplomatskih krogih.

Padec nemškega veletrgovinskega indeksa. Za 11. t. m. proračunana veletrgovinska indeksna številka beleži napram 4. t. m. padec za 0,3 odstotka na 125,9. Popustile so cene agrarnim in industrijskim proizvodom.

Konkurzi. Razglašen je konkurz nad imovino kemotehnične tovarne »Dane«, družbe z o. z. v Ljubljani. Rok za prijavo terjatev je do 13. septembra t. l. pri deželni sodišču v Ljubljani. Konkurs nad zapuščino Franceta Riflja v Novem mestu je končan.

Promet.

Ogrske železnice. Na podlagi odredbe finančnega ministrstva glede objave bilanc železniških družb v novi vrednoti pengö, so te družbe sedaj svoje bilance objavile. Ugotavlja se, da se je večini železniških družb ohranitev predvojne premoženja skoraj popolnoma posrečilo. Nekatere družbe imajo sedaj večje premoženje kot so ga pa imele pred vojsko, dočim je večina družb rešila najmanj 85% predvojne premoženja. Sedaj bodo lastniki prioritet s tem večjim poudarkom zahtevali honoriranje železniških obligacij.

Davki in takse.

Telefon pri davčni administraciji v Ljubljani. Na ponovne želje interesentov, katere smo zabeleževali tudi v našem listu, je finančna uprava preskrbelja tudi za davčno administracijo v Ljubljani telefonsko zvezo. Njena številka je 447.

Carina.

Zvišanje francoskih carinskih tarifov. Uradni list prinaša nov odlok, s katerim se povišujejo carinski tarifi za 30%. Proste tega poviška so nekatere vrste sira, sadja, mortadela, gnat in nekatere druge reči.

Denarstvo.

Ameriški bankirji na Nemškem. Na Nemško je prišla delegacija 35 ameriških bankirjev. Obiskali bodo več nemških velikih mest. Bankirji hočejo preučiti položaj nemške industrije in nemškega bankirstva in hočejo stopiti z Nemčijo v gospodarske stike. V članku »Evropa in ameriški kredit« smo pisali, da se zanima v zadnjem času ameriški denarni trg najbolj za Nemčijo in da gre dalek pretežni del evropskih kreditov na Nemško.

Ogrsko obrestno breme. Na podlagi statističnih podatkov so sedaj ugotovili, da mora plačati Ogrska inozemstvu za dovoljene dolgoročne kredite vsako leto znesek 93,7 milijonov zlatih kron. K temu dolgoročnim kreditom spadajo poleg sanacijskega posojila tudi vse večje kreditne akcije, ki so jih sklenile budimpeške velebanke z inozemstvom. Tudi za doslej dovoljene kratkoročne kredite mora plačati ogrsko gospodarstvo velike obrestne zneske, kojih višina se pa ne da natančno ugotoviti.

Obrt.

Vrtnarska razstava v paviljonu »J« prilikom Pokrajinske razstave od 4. do 13. septembra 1926 »Ljubljana v jeseni«. Kakor je bilo že v 5. številki Sejmškega Vestnika obširnejše (glej informativni članek g. Slavka Kobe »Vrtnarska razstava na letošnjem velesojmu« v Sejmškem Vestniku št. 5, str. 11—12) objavljeno, da se bode letos na velesojmu od 4. do 13. septembra vršila velika vrtnarska razstava. Tudi ljubljanski vrtnarji, ki so znani po svoji marljivosti, hočejo svetu pokazati, da ne zaostajajo za drugimi razstavljalci, da umejo svojo stroko tako, da se lahko kosajo z najboljšimi inozemskimi trdkami. Ta vrtnarska razstava se bode vršila na prostoru Ljubljanskega velesoja v paviljonu »J«. Cel paviljon bo pretvorjen v park, kjer bo razstavljeno cvetje od najnavadnejše domače cvetlice do najobčutnejše eksotične rastline. Pokazati se hoče občinstvu, kako idealno lahko priredi mirni kotiček na svojem domačem vrtu, kako lahko spremene puste sobe v cvetoči gaj in se vanje pričara življenje dišečih cvetk z bujnim pestrimi barvami. Da bode ta razstava veččega in strokovnega dela res uspela v vsakem oziru, nam jamčite že prejšnji vrtnarski razstavi, tako da bode občinstvo prišlo tudi pri tej veliki razstavi do svojega užitka. Le na ta način se bode vzgojila ljubezen do domačega cvetja in rastlin. Zato pa: »Pustite govoriti cvetje.«

Lipski velesejem
največji velesejem sveta.

11.000 razstavljalcev iz 21 dežel
160.000 kupcev iz 44 dežel

Jesen 1926:

29. avgusta do 4. septembra

Tudi za Vas je obisk obilnega pomena!

Podrobna pojasnila daje:

Častno zastopstvo
Stegu in drugi
Ljubljana
Gledališka ul. 8.

RAZNO.

Obisk češkoslovaških parlamentarcev. Obe zbornici češkoslovaške Narodne skupščine sta sklenili, da posetijo zastopniki zbornice Beograd in druga važna jugoslovenska mesta. Češkoslovaški parlamentarci pridejo 21. septembra t. l. v Beograd in ostanejo v Jugoslaviji do dne 9. oktobra.

Tobačni monopol na Nemškem. Kakor se sliši, se peča nemško državno finančno ministrstvo z izdelavo zakonskega predloga o uvedbi tobačnega monopola na Nemškem. Posameznosti o načrtu še niso znane; zato se tudi ne more reči,

kakšne vrste bo novi nameravani monopol. Pred vojsko so imeli na Nemškem večkrat namen, da napravijo tak monopol, a se je namen, zmeraj izjalovil na odporu posameznih manjših držav.

Borza dela v Mariboru. Od 8. do 14. avgusta je iskalo dela 79 moških, 76 ženskih, skupaj 145 oseb, 117 moškim, 256 ženskim, t. j. 373 osebam se je delo nudilo, v 58 slučajih (28 m., 30 ž.) je borza posredovala uspešno, odpadlo je 60 moških, 88 ženskih, skupaj 148 oseb, odpotovalo jih je pa 19 moških, 3 ženske, t. j. 22 oseb; od 1. januarja pa je delo iskalo 4406 oseb, 4570 osebam se je delo nudilo, v 1912 slučajih je borza posredovala uspešno, 2502 oseb sta odpadli in 424 oseb je odpotovalo. Delo je pri borzi dela v Mariboru na razpolago: za Maribor in okolico: 20 čevljarjem, 1 strojničniku (mlatilnica), 1 elektromonterju, 1 klobučarju za ženske klobuke, 1 mlinarju, 1 vrvarju, 1 ključavničarju, 1 sodarju; za drž. rudnik Senj (Srbija) 50 rudarjem, za Francijo 50 rudarjem (z dnevnim mezdno 16 do 20 frankov) in 60 tovarniškim delavcem.

Gospodarske vesti. Zboljšanje gospodarskega položaja na Poljskem gre čez pričakovanje; tako pravi industrijski minister Kwiatowski. Mesečna povprečnost v izvozu premoga je znašala lani 600.000 ton, letos ga je šlo pa samo v juliju 1.800.000 ton ven. Prav tako zboljšanje kažejo tudi druge industrije, zlasti kovinska in tekstilna. Obrestno mero so znižali, obtok bankovcev je mogla Poljska banka zvišati. Ugodna trgovska bilanca traja še kar naprej, novi pomožni viri omogočajo gospodarsko sanacijo z lastnimi sredstvi, tuji kapital bo prišel potem samobesni. Vlada bo pospeševala izvoz, bo gledala na nizke cene, opazovala nabavne stroške poljske industrije in bo izpopolnjevala trgovsko zakonodajo. — **Angleška kovinska industrija** je popolnoma opešala, upanje za obnovo v jeseni hitro gineva, in se bojijo, da bodo za vedno prešli v tuje roke taki trgi, ki so bili zmeraj angleški. — **Rumunska trgovska bilanca** v prvi polovici 1926 je bila aktivna, uvoz je znašal 17.033.000.000 lejev, izvoz pa 18.241.000.000 lejev. Prvo četrtletje je izkazalo pasivnost 2539 milijonov, drugo četrtletje pa vsled odstranitve eksport omejujočih ovir aktivnost 2747 milijonov lejev. — Izšlo je popolno besedilo nove francosko-nemške pogodbe. Sedaj bodo započeli pogajanja za trajno in končnoveljavno pogodbo. — Mesečni eksport premoga iz Belgije so znižali na polovico in znaša eksportni kontingent sedaj na mesec 250.000 ton namesto dosedanjih 500.000 ton. — **Sladkorna pesa na Nemškem** se je vsled ugodnejšega vremena v zadnjem času zelo zboljšala. Od vseh krajev prihajajo poročila o prirastku na teži. — V zadnjem času so krožile vesti, da bodo češke banke znižale število uradnikov. Sedaj to vest demantirajo in pravijo, da bodo samo tri majhne banke nekaj uradnikov odpustile. — V prvem avgustovem tednu je zvišala Banque de France obtok bankovcev za 12 milijarde frankov. — Priobčili so statistiko živinoreje v Rumuniji in se vidi, da je število ovac leta 1925 zelo nazadovalo. Strokovni krogi pravijo, da je to nazadovanje posledica prepovedi za izvoz volne. Če bo šlo tako naprej, bo erdeljska produkcija volne s časom popolnoma uničena. — Češkoslovaška se bo udeležila ustanovitve nove tovarne sukna v Aradu v Rumuniji. — Na Poljskem je vlada dovolila premije za eksport železa in železnega blaga.

Kaketeje — sedanja moda. Že precejšno vrsto let vzbujajo kaketeje in sukulanti pozornost in privlačnost publike. Ni pa ravno slučaj, da ravno sedanjí čas vzbuja ljubezen do kaketej — so pač prišle v modo. Poleg oblike, začete od okroglega kaktusa do mnogokrat razraščene in vejnatega ali celo stebelnega cereusa, prednjači cvet kaktusa. Najhvaležnejše vseh vrst kaktusa so epiphyte, ki so ponajvečkrat zraščene kot drevesca s krono. Že v prvem letu njegovega obstoja poganja par cvetov, ki se množijo od leta do leta ter si na ta način vzgoji ljubitelj krasno sobno dekoracijo, ki se mu vsako leto izplača z bogatim svežim cvetjem. Druge vrste kaketej so nekoliko manj radodarne s cvetjem od kojih cveto nekatere le nekoliko dni, da celo, kakor »Kraljica noč« (cereus grandiflorus) samo nekaj ur ponoči. Zato pa so ti cveti take nepri-

merjajoče lepote in posebnosti, da je za pravega prijatelja kaketej cvetoča doba njegovih vzgojenčkov v resnici prava posebnost. Kako je treba vpostaviti pravo sliko kaketej in sukulantov nam bo pokazala letošnja vrtnarska razstava od 4. do 13. septembra »Ljubljana v jeseni«, kjer bodo razstavljene razne vrste kaketej in sukulantov. Poleg grupacije kaktusov razstavljene bodo tudi vsakovrstni moderni venci in šopki ter aranžmaji za vsako priložnostno prireditve. — Franc Herzmannsky.

Po svetu. Leta 1921. so našli na Francoskem 237.000 avtomobilov, l. 1922. 290.000, l. 1923. 363.000, l. 1924. 448.000, l. 1925. 575.000. Letos pravijo, bo dosežena in prekoračena številka 600.000. — Najlepša ladja sveta je angleški »Carnarvon Castle«, 20.000 ton ima, s petrolejem jo kurijo. Snežnobelo je pobarvana, kratke rdeče dimnike ima, notranjost je bajno opremljena. Dva motorna rešilna čolna sta opremljena z žarometi in z brezžičnim brzojavom. — Letos je obiskalo in bo obiskalo Evropo okoli 600.000 Amerikancev. Neko soboto je odšlo iz pristanišča New York kar 12 parnikov naenkrat, ki so vozili s seboj turiste, namenjene v Evropo. — Najstarejši ameriški list za zračni promet se imenuje »Aviation«. Urejuje ga Gardener. Prišel je na obisk v Evropo, v treh tednih je v 8300 km dolgi vožnji obšel vse evropske zračnoprometne črte in je obiskal vsa evropska glavna mesta. — Boj za prohibicijo bo stal Ameriko v tekočem gospodarskem letu okoli 30 milijonov dolarjev. General Andrews, načelnik prohibicijske policije, pravi, da je največja ovira uspešnega boja podkupljivost uradnikov, ki za 1000 dolarjev na mesec svoje oči takoj na nasprotno stran obrnejo. Število konsumentov alkohola v U. S. A. cenijo prohibicijski uradniki na 40 milijonov; to je pa ravno tretjina vsega ameriškega prebivalstva. — Sto let že je star načrt, da bi zgradili pod prelivom med Anglijo in Francijo predor. Zmeraj beremo, da ga bodo začeli graditi, pa ni nikoli nič. Sedaj je pa neki švicarski inženjer predložil londonski trgovski zbornici, raznim prometnim podjetjem in predsedniku frankobritanske zveze lordu Derbyju načrt, naj bi se namesto predora zgradila dva ogromna jezova; na njih bi bila pota za pešce, vozove, avtomobile in pa železnice. Morje med obema jezovima bi bilo popolnoma mirno in pripravno za plavanje, veslanje itd. Na gotovih mestih bi se napravili skoz jezova predori za prehod ladij. Stroške je proračunil inženjer na 75 milijonov funtov, kar bi bilo dosti manj kot proračunjeni stroški za tunel. — **Zračno pošto** spuščajo avtomatično s padalnimi dežniki dol. Težji je sprejem pošte v leteči aeroplan. Najbolje je, da ima poštna vreča že nekaj zaleta v smeri aeroplanovega poleta, preden jo vzame aeroplan s seboj. — Na Holandskem je **Zuidersko jezero**, morski zaliv (izgovori: zojder). Začeli so ga izsuševati in so ga izsušili že tretjino. Ko bodo vsa dela dokončana, bo pridobljenega za poljedelstvo 3000 km² rodovitnega sveta. Škoda, ki jo bo imelo ribištvo, niti od daleč ne bo tako velika. — komaj par odstotkov — kakor pa korist, ki jo bo imelo poljedelstvo. — Češkoslovaški industrijski krogi nameravajo započeti skupno intervencijo, da se prometne tarife revidirajo. Zlasti jim gre za tako eksportno blago, ki se mora na inozemskih trgih boriti s hudo konkurenco, posebno z nemško industrijo.

Zadružna propaganda.

V bistvu je reklama nekaj individualnega in ima izrazito osebni namen, ter predstavlja danes obrambni in bojni pripomoček v celotnem gospodarskem življenju.

Večinoma pa je reklama glavno orožje vsakega podjetja napram konkurenci.

V obče bi torej združno propagando ne smatrali uspešnim sredstvom za tek-movanje.

V trgovskem obratu pa so se baš iz-kušnje v tem oziru prav dobro obnesle. V združni propagandi se strnejo sku-pine enakih ali podobnih strok v skup-no delo, da se uveljavijo proti konkuren-čnim podjetjem drugih vrst.

Skupna propaganda je naravna posledica združitve gospodarskih moči raznih podjetij v koncernne in družbe, oziroma se je pojavila potreba skupnega nasto-pa malih podjetij napram posameznim veletvrdkam, katerim denarna sredstva dopuščajo razvijanje reklame v nena-vadnem obsegu. In ravno v obrambi na-pram velepodjetju nudi združna propa-ganda mali in srednji obrti najizdatnejšo pomoč.

Zalostna usoda gospodarskega propa-da proti povsod srednjim in majhnim slo-jem obrtništva in trgovstva, in iz te skup-ne nevarnosti se je izcimila ideja skup-nega nastopa v propagandi.

Posamezniku bi ne bilo mogoče z last-nimi skromnimi sredstvi razviti reklamo s količjak občutnim uspehom; če pa se zloži-jo deleži cele skupine, pa zadostuje za reklamo, ki nekaj zaleže ter imajo vsi udeleženci primerne koristi.

Strokovno dobro premišljena izraba skupnih sredstev ustvarja propagando neosebnega značaja za celo skupino, ki brezdvomno bolje učinkuje, kakor pa če posameznik upreže reklamo z nezadostnimi sredstvi v svoj voz.

Vse to ni gola teorija, ampak dokaza-no dejstvo iz zadnjega časa.

Nekaj prav instruktivnih slučajev iz tu-jine hočem navesti, ki jako priporočlj-i-vo zagovarjajo sistem združne propa-gande. Nemška propaganda za tujski promet je najvažnejši primer združne reklame.

Posamezna letovišča, zdravilišča in po-dobne institucije, ki so vezane na tujski promet, se z lastnimi skromnimi sred-stvi niso mogla uveljaviti v tujini, in tu je sedaj posegla združna propaganda, kateri se je v kratkem času res posre-čilo opozoriti potujoče občinstvo osobito iz Anglije in Amerike na naravne kraso-te v Nemčiji. Seveda je bila reklama ve-lepotezna, umetniško dovršena in vzor-no urejena.

Od tujkega obiska pa ima obrtnik, tr-govec in država koristi.

Krojaške obrti v Nemčiji so že nekaj let sem občutile nadvlado konfekcije, ka-tero si je ta priborila s kričečo reklamo, in proti tej posameznik nič ni zamogel.

Strokovna zadruga pa je s spretno re-klamo polagoma prepričevalno uplivala na občinstvo, da se je zopet privadilo krojaškemu delu.

Zanimiva je reklama za »Yoghurt«. Po celi državi so priporočali umetno in učin-kovito izdelani plakati zaužitje tega mlečnega izdelka; in res se je tozadevna obrt povzdignila do prav čedne višine.

Nenadoma se je lani pojavila nova moda moških klobukov. Nekaj podjetij te stroke se je zedinilo na skupno propa-gando tega izdelka in kmalu je domača obrt zacvetela, v korist posameznim obrt-

nikom. Takih in enakih slučajev skup-ne propagande bi se dalo iz prakse še cela vrsta navesti; izvedena je po istih načelih, ter služi skupnim interesom.

Tudi pri nas bi se stvar pri pametni organizaciji gotovo obnesla.

Vzemimo zaščitno domače čevljarske in-dustrije.

Intenzivno obdelovanje občinstva po-tom propagandnega pouka v besedi in

Ljubljanska borza.

Sreda, 18. avgusta 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 75, bl. 76; loterijska državna renta za vojno škodo den. 293; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolž-nice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 196; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 170; Merkantilna banka, Kočevje den. 90, bl. 95; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 868; Slavenska banka d. d., Za-greb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 110; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103, bl. 103.

Blago: Trami suhi, merkantilno tesani: 5/6, od 4 m napr., 5/7, 5—6 m, 6/7, 4—9 m, 6/8, 4—10 m, 7/9, 5—12 m, 8/10, 5—10 m, 9/11, 6—12 m, feo meja den. 270; bukev par-jena, I., II., od 27—130 mm, od 2—4 m, feo meja den. 870; Trami, monte, feo nakl. po-staja bl. 225; bordonali, monte, feo nakl. po-staja bl. 300; hrastovi hlodi, 5 m dolgi, od 30 cm naprej, feo nakl. postaja bl. 500; hlodi (smreka, jelka), od 25 cm premera naprej, 4 m dolžine, feo vag. nakl. postaja den. 190; lipovi plohi, od 27—100 mm, od 2 m naprej, od 18 cm prem. naprej, feo vagon meja den. 560; testoni, 20 mm, 2.25 m dolžine, čisti (brez grč), paral., od 25—40 cm, feo vagon meja den. 600; mecesnovi hlodi, napolsuhi, od 22 cm prem. napr., 4 m dolžine, feo vag. nakl. postaja bl. 400; glina surova: »A«, be-la glina za 100 kg bl. 70; »B«, temnozelena glina za 100 kg bl. 60; »C«, svetlozelena gli-na za 100 kg bl. 60, feo vag. Postojna. Glina suha kot prah, v sodih: »A«, bela glina 3X zmleta bl. 110; »B«, zelena glina, 3X zmleta bl. 100; »C«, svetlozelena glina, 3X zmleta bl. 100, vse za 100 kg, netotežina, feo po-staja Laze, v sodih 250 kg, brez ambalaže, sodi po Din 65.— za komad; pšenica nova, za avgust, feo nakl. postaja bl. 265; pšenica bačka stara, feo nakl. postaja bl. 295; pšeni-ca domača nova, feo nakl. postaja bl. 280; koruza, feo vag. nakl. postaja bl. 180; koru-za, feo vag. Sisak bl. 200; koruza defektna, feo nakl. postaja bl. 140; rž domača, feo nakl. postaja bl. 175; otrobi srednji, feo slov. postaja bl. 155; oves novi, feo nakl. postaja bl. 155; fižol beli novi, feo vag. nakl. postaja za september bl. 200; krompir rani, feo vag. slov. postaja bl. 95; laneno seme, feo Ljub-ljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370.

TRŽNA POROČILA.

Živinski sejem v Ljubljani (18. t. m.). Prignanih je bilo 121 konj, 3 žrebeta, 58 volov, 35 krav, 19 telet, 68 prašičkov za re-jo in 3 ovce. Prodanih je bilo 30 konj, 40 volov, 18 krav, 10 telet in 40 prašič-kov. Cene za kg žive teže: voli I. 8, II. 7.50, III. 7; krave debele 5—7, klobasa-ric 3.4, teleta 9.50—11 Din. Konji 1000 do 5000 Din komad, prašički za rejo 500 do 600 Din par po kakovosti. Doga je bil slab.

Cene umetnih gnojil. V Zagrebu no-tira čilski soliter 500, apneni dušik 320,

sliki bi kmalu tuji konkurenci sapo za-prlo.

Našemu gospodarstvu vobče bi prav nič ne škodovalo, ako bi se za tujski pro-met po nemškem vzorcu razvila obširna propaganda za naša letovišča; seveda velikopotezno in vztrajno.

Stroške nam povrnejo neposredno bo-gati inozemci, ki so takim priporočilom v tujini zelo dostopni. — K. Tiefengruber.

kalijeva 40X sol 160, 16% superfosfat 95 do 110, mavec-sana 50, zmes Kas 185 Din 100 kg.

Mariborski trg, dne 14. avgusta 1926. Na trgu je bilo 22 s 50 zaklanimi svinja-mi, 28 s čebulo in zelenjavo, 20 s krom-pirjem in 25 s sadjem naloženih voz. Ce-ne mesu in mesnim izdelkom so bile iste kakor pretečeni teden. — Perutnine in domače živali. Bilo jih je okoli 800 ko-madov. Cene so bile piščancem 10 do 25, kokošem 30 do 50, racam, gosem, pura-nom mladim 37.50 do 60, starim 75 do 120, domačim golobom in grlicam 30 do 35, domačim zajcem 5 do 30, Angora-zajcem 30 do 100, srebrnjakom 25 do 40 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Krompir 5 do 6 Din mernik (7 1/4 kg) oziroma 0.75 do 2 Din, kisl zelje 2 do 3, kisl repa 1.50 do 2, paradižniki 6 do 8, čebula 4 do 5 Din kg oziroma 1.50 do 4 Din ve-nec, česen 3 do 7 Din venec, solata, fižol v stročju 1 Din kupček, glavna solata 1 do 3 Din, zeljate glave 2 do 4 Din ko-mad, kumarice 0.50 do 2, ohrovt 0.50 do 2, buče 1 do 2.50 Din komad, fižol stari 2.50 Din liter, pesa 0.25 do 1.50, paprika 0.50 do 2 Din komad. Sadj: jabolka in hruške 2 do 7, zgodnje slive 3 do 8, bre-skve 16 do 20, melone 20, ringloti 3 do 4, grozdje 18 Din kg, pomaranče 1 do 4, limone 0.75 do 1.50 Din komad, borovni-ce 1.50, maline 5 do 6 Din liter. Mlečni proizvodi: mleko 2 do 3, smetana 12 do 14 Din liter, surovo maslo 40, čajno 50 do 60, kuhano 46 do 48 Din kg, sir 1 do 8 Din komad, jajca 0.50 do 1 Din komad, med 22 do 25 Din kg. Cvetlice: 1 do 5, v loncih 15 do 50 Din, palme 100 do 300, palmno seme 2 Din komad.

Lončena in lesena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 5 Din ko-mad, koruzna slama 25 do 30 Din vre-ča, leseni vozovi 500 do 2000 Din ko-mad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 11. avgusta je bilo 11 voz se-na in 7 voz slame, v soboto 14. avgusta pa 18 voz sena in 6 voz slame na trgu. Cene so bile senu 75 do 90 Din, slami pa 45 do 60 dinarjev za 100 kg. Cene bo-do baje še poskočile in kakor kmetje tr-dijo, bo seno prihodnjo spomlad stalo 100 do 125 Din 100 kg.

Tržne cene v Ljubljani (15. avgusta). Govedina: v mesnicah po mestu 16—19, na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18, II. 15, vampov 9—10, pljuč 6—8, jeter 18—19. Telecina: 1 kg telečjega mesa I. 20, II. 17, jeter 26—30, pljuč 20. Svinjina: 1 kg pra-šičjega mesa I. 25, II. 22, pljuč 20, slanina mešana 21, šunke (gnjati) 35, prekaje-nega mesa I. 32, II. 30. Drobnica: 1 kg

koštrunovega mesa 13—14. Klobase: 1 kg krakovskih 45, debrecinskih 35, hrenovk 35, posebnih 30, polprekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 28—30. Perutnina: piščanec maj-hen 12—16, večji 18—15, kokoši 30—40, petelin 30—40, raca 20—25, domač zajec manjši 10—12, večji 20—30 Din. — Mle-ko, maslo, jajca, sir: 1 liter mle-ka 2.50—3, 1 kg surovega masla 40, čaj-nega 55—60, kuhanega 45, bohinskega sira 38, sirčka 9—10, eno jajce 1.75—2. — Cene specerijskega blagu: 1 kg kave Portoriko 72—76, Santos 52 do 56, Rio 48—50, pražene kave I. 90 do 100, II. 75—80, III. 56—60, kristalnega belega sladkorja 13.50, sladkorja v koc-kah 15.50, riža I. 10—12, II. 8—10, 1 liter namiznega olja 20, 1 liter jedilnega olja 18, 1 kg testenin 12 Din. — Mle-vski izdelki: 1 kg moke št. 0 6.25, št. 1 5.75, št. 2 5.50, št. 3 5, št. 4 4, kaše 6—7, ješprenja 6—8, ješprenjčka 10—13, otro-bov 2.50, koruzne moke 3.50—4, koruz-nega zdroba 4—5, pšeničnega 7, ajdove moke I. 9, II. 8, ržene moke 5 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe za dobavo vijakov za les, do 27. avgusta t. l. pa za dobavo 2000 kg solne pislina. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te di-rekcije. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 4. sep-tembra t. l. ponudbe za dobavo 2220 kg raznih mineralnih olj. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 31. av-gusta t. l. pri intendanturi Dravske divi-zijske oblasti v Ljubljani glede dobave 420.000 kg cvsa. — Dne 1. septembra t. l. pri komandi mesta v Slovenski Bistrici, dne 2. septembra t. l. pri komandi mari-borskega vojnega okroga v Mariboru, dne 3. septembra t. l. pa pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave skupno 550.000 kg sena in 160.000 kg slame. — Dne 10. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Su-botici glede dobave 22.925 komadov vol-nenih blazinic za lokomotive, tenderje in vagone ter glede dobave tiskarskih barv; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave borovih desk, glede doba-ve 480 kg materiala za varenje; pri di-rekciji državnih železnic v Ljubljani gle-de dobave raznega materiala, glede do-bave 140.000 kg živega apna ter glede oddaje čiščenja vseh uradnih prostorov v zgradbi Ljubljanskega dvora v Ljub-ljani; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 175 komadov pla-šev iz impregniranega platna. — Dne 11. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave zapor-niškega materiala, glede dobave železn. materiala za gornji stroj oblike juž. žel. ter glede dobave silicijeve brončne žice.

Prodaja. Dne 28. avgusta t. l. se bo vršila pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani ofertalna licitacija glede proda-je delov rentgenovega aparata.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in in-dustrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Edino šivalni stroji in najboljše kolese za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Gritzner Adler

Nejaki- cene! Tudi no obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika

Pouk v velenju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

raznoverstno žganje moko in deželne pridelke raznoverstno rudninsko vodo

Lastna prašarna za kavo in mlika za di-ljave s električnim obratom.

ČISTOTI NA ZAPOLAGOTI

Oglejte si

bogato zalogo nogav in rokavic za damo, gospoda in otroka, vzmetnice, ošivke in šipki ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebila za st- vilo, krojaške in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodo livo.

Naročajte, širite

„Trgovski list“

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošti. Ček. zav. št. 13.103

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgo-vino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d.

Lastna knjigovoznica.